

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1854

Vragen van de leden **Oosenbrug** en **Groot** (beiden PvdA) aan de Staatssecretaris van Financiën over *privacylekken bij de Belastingdienst* (ingezonden 15 februari 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Wiebes** (Financiën) (ontvangen 11 maart 2016).

Vraag 1

Herinnert u zich uw antwoorden op de mondelinge vragen over de privacylekken bij de Belastingdienst?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u toelichten waarom u van mening bent dat er géén systeemfouten in de datasystemen van de Belastingdienst zitten als gevolg waarvan privacylekken plaatsvinden en toeslagen (plotseling) niet worden uitgekeerd?

Antwoord 2

De kern van de problematiek van spookbewoning is dat de feitelijke (woon)situatie verschilt van de registratie in de Basisregistratie Personen. De Belastingdienst is, net als de andere overheidsorganen, in beginsel verplicht gebruik te maken van de in deze basisregistratie vastgelegde gegevens. Het probleem vindt zijn oorsprong dus in de BRP. Totdat er een melding is gedaan, is het voor de Belastingdienst niet mogelijk om vast te stellen dat er iets fout is en wat er fout is. Zodra dit bij de Belastingdienst wel bekend is, wordt dit opgelost. Ten eerste wordt dan een melding in het systeem van de BRP gedaan, om een structurele oplossing in gang te zetten. Ten tweede stopt de Belastingdienst ook de overbodige inzage in persoonsgegevens. Ten derde corrigeert de Belastingdienst deze fout in zijn systemen. Ten vierde past de Belastingdienst de berekening van toeslagen aan. Het kan echter voorkomen dat de verwerking van de (wijzigings)gegevens als gevolg van overbelasting uitval vertoont. Als bij een dergelijke uitval een adreswijziging handmatig wordt hersteld kan het voorkomen, zeker als er een combinatie met een menselijke fout is, dat de foute gegevens weer opnieuw

¹ Vragenuur 2 februari 2016

herleven. Dat is heel onwenselijk en de Belastingdienst past zijn werkwijze daarop aan.

Vraag 3, 4 en 5

Wat is uw reactie op de uitspraak van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) dat privacylekken bij de Belastingdienst «onaanvaardbaar» zijn? Welke consequenties trekt u daaruit?²

Gaat u binnen de termijn die de AP heeft gesteld om maatregelen te treffen, doch (uiterlijk) medio 2016, orde op zaken stellen binnen de Belastingdienst? Zo nee, waarom niet?

Wat is uw reactie op de uitspraak van hoogleraar belastingrecht De Bont dat (ambtenaren van) de Belastingdienst geheimhoudingsplicht hebben en op schending maximaal een jaar gevangenisstraf staat?³

Antwoorden 3, 4 en 5

De Belastingdienst beschikt over, verwerkt en verstrekt veel persoonsgegevens, waaronder gevoelige persoonsgegevens en het BSN. Ik wil voorop stellen dat de Belastingdienst uiterst zorgvuldig dient om te gaan met deze gegevens. Ongeoorloofd lekken van dit soort gegevens is dan ook inderdaad heel kwalijk en slecht voor het vertrouwen van burgers en bedrijven in de Belastingdienst. Het is mede daarom dat de gegevens die zich onder de Belastingdienst bevinden worden beschermd met een specifieke geheimhoudingsbepaling, aanvullend op de andere wettelijke bescherming van persoonsgegevens.

De Belastingdienst is op grond van de Algemene wet bestuursrecht (AWB) verplicht om aan de aanvrager bekend te maken op grond van welke grondslagen de toeslag is vastgesteld. Het is dus van belang dat na een melding van een afwijking tussen de BRP en de feitelijke situatie zowel de privacy van burgers geborgd is als de Belastingdienst kan blijven voldoen aan de wettelijke verplichting transparant te zijn omtrent de gegevens op basis waarvan de toeslag is berekend. Ik ben van oordeel dat de Belastingdienst hier nu goed mee omgaat. Zoals in de bovenbedoelde brief en in deze antwoorden beschreven neemt de Belastingdienst een aantal maatregelen om het proces rond een melding van spookbewoning te verbeteren. De Belastingdienst biedt zoals bij de antwoorden onder 2 en 6 beschreven zo snel mogelijk een oplossing na een melding en doet er alles aan om eventuele hick-ups op te lossen. Ook is er naar mijn oordeel geen schending van de (fiscale) geheimhoudingsplicht aan de orde.

Vraag 6

Waarom worden, gezien de wettelijke geheimhoudingsplicht, niet alle meldingen van privacyschending en foute registraties acuut (handmatig) aangepast door de Belastingdienst?

Antwoord 6

De Belastingdienst heeft in 2015 maatregelen getroffen om in geval van spookbewoning de situatie zo snel mogelijk op te lossen. Wanneer een burger zich meldt bij de Belastingtelefoon, wordt volgens het nieuwe protocol doorverbonden met een speciaal team dat de het verschil tussen de registratie en de feitelijke situatie direct kan oplossen in de administratie van de Belastingdienst. Als die situatie administratief is opgelost, zien de oud-bewoner en nieuw-bewoner geen actuele gegevens meer van elkaar, alleen nog historische gegevens op basis waarvan een eerdere toekenning heeft plaatsgevonden. Een dergelijke maatregel mag uiteraard niet de deur openzetten voor misbruik. De Belastingdienst voert op meldingen van spookbewoning dan ook toezicht uit. De nieuwe, snelle procedure gaat nog niet in alle gevallen meteen vanaf de eerste dag goed. Er zijn twee aandachtspunten. Ten eerste kan daarbij zoals hiervoor beschreven vertraging optreden, doordat de foute gegevens herleven, na een handmatig herstel van technische uitval. Daarnaast is de detectie niet altijd makkelijk. Als de betrokkene

² <http://demonitor.ncrv.nl/digitaal-doolhof/autoriteit-persoonsgegevens-privacylek-bij-belastingdienst-is-onaanvaardbaar>

³ <http://demonitor.ncrv.nl/digitaal-doolhof/hoogleraar-over-privacyschending-belastingdienst-staat-een-jaar-gevangenisstraf-op->

belt met de Belastingtelefoon is het soms lastig om vast om uit de beschreven problemen te destilleren dat er sprake is van een verschil tussen de BRP en de feitelijke situatie. Voor deze detectie en het juist toepassen van het nieuwe protocol is sinds begin 2016 daarom aanvullende aandacht.

Vraag 7

Bent u bereid gedupeerden te compenseren voor fouten in de systemen van de Belastingdienst? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarop kunnen gedupeerden op korte termijn rekenen?

Antwoord 7

Na het herstellen van een situatie van spookbewoning ontvangt de burger alsnog de toeslagen waarop hij recht heeft. Compensatie in een andere vorm is hierbij niet aan de orde. Wanneer burgers vanwege het – tijdelijk – niet ontvangen van het juiste toeslagbedrag kosten moeten maken, kunnen zij door middel van bewijsstukken deze kosten voorleggen aan de Belastingdienst. In het reguliere klachtbehandelingsproces kan de Belastingdienst in dergelijke gevallen een schadeloosstelling toekennen.